

TOIMINTAKERTOMUS JA TASEKIRJA 2019

Tornionlaakson Neuvoston hallitus ja toiminnanjohtaja, yhdistysnumero 222 000 – 0786
Haaparanta, luovuttavat seuraavan vuosikertomuksen vuodelle 2019.

Vuosikertomus on laadittu Ruotsin kruunuissa, SEK. Jos muuta ei mainita, tilitetään kaikki summat kruunuissa (kr). Tiedot sulkeissa koskevat edellistä vuotta.

TOIMINTAKERTOMUS 2019

YLEISTÄ

Tornionlaakson Neuvosto muodostuu 13 jäsenkunnasta, kolmesta eri maasta:

Suomesta Tornio, Ylitornio, Pello, Kolari, Muonio ja Enontekiö

Ruotsista Haaparanta, Övertorneå, Pajala ja Kiiruna (itäinen osa)

Norjasta Storfjord, Kåfjord ja Nordreisa.

Organisaatio koostuu Neuvostosta, hallituksesta, kansliasta sekä hallituksen asettamista rajanylisistä työryhmistä.

TORNIONLAAKSON NEUVOSTON TEHTÄVÄ / TOIMINNAN PAINOPISTEET

Vuoden 2019 aikana toiminnan painopisteenä oli koulutuksen edistämisen. Tämän jälkeen toiminnan painopistealueeksi valittiin yritys- ja matkailuyhteistyön kehittäminen.

Neuvoston visio on strategisen toimintasuunnitelman mukaisesti:

”Tornionlaakso on Euroopan integroitunein rajavyöhyke”

Uuden strategien mukaiset tavoitteet ovat seuraavat:

- 1) Infrastruktuurin kehittäminen
- 2) Yritys- ja matkailuyhteistyön lisääminen
- 3) Kulttuurin vahvistaminen
- 4) Koulutusyhteistyön lisääminen

Nämä tavoitteiden yhteinen tavoite on **”TORNIONLAAKSON ELINVOIMAN LISÄÄMINEN”**.

Neuvoston missio on:

”Tornionlaakson Neuvosto on jäsenkuntiensa arvostama yhteistyön tekijä ja edunvalvoja”

Neuvoston tehtävänä on toimia yhteistyöelimenä, jonka tavoitteena on harjoittaa järjestäytyntä rajat ylittävää yhteistyötä. Missioon pääsy edellyttää systemaattista työtä. Toisaalta myös strategiassa ja edunvalvontakärjissä on tapahduttava edistymistä, jotta neuvoston toiminta nähdään mielekkääksi.

Strategisen toimintasuunnitelman painopistealueiden parissa työskentely on pääsääntö. Suomen, Ruotsin ja Norjan politiikassa voi kuitenkin tapahtua käänteitä, jotka edellyttävät edunvalvonnan keskittämistä Tornionlaakson Neuvoston kannalta tärkeisiin asiakokonaisuuksiin.

Tornionlaakson Neuvoston kannalta strategia ja sen toteuttaminen ovat keskeisessä asemassa. Tornionlaakson Neuvoston yhteydessä toimivat telinkeino- ja kulttuurityöryhmät työskentelevät vuodesta 2018 alkaen koko Tornionlaakson Neuvoston alueella. Tämä ei sulje pois kuntien välistä yhteistyötä. Yhteistyötä voidaan ja tulee tehdä lähimpien naapureiden kanssa, kunta- ja valtakunnan rajat ylittäen.

TORNIONLAAKSON NEUVOSTON ORGANISAATIO

Jäsenkunnat valitsevat edustajat ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä yhden kuntavaalikauden ajaksi kerrallaan. Puheenjohtaja sekä kaksi varapuheenjohtajaa valitaan vuosittain. Toimivuoden puheenjohtajana on toiminut Björn Inge Mo Kåfjordista (1-6/2019) sekä Roland Kemppainen Övertorneåltä (7-12/2019) ja varapuheenjohtajina Elina Rousu-Karlsen Enontekiöltä (1-12/2019), Sten Stridsman Kiirunasta (1-6/2019) ja Øyvind Evanger Nordreisasta (7-9/2019).

EDUSTAJAT

Varsinainen

Haparanda

Johannessen Inga-Lisa
Kerttu Perarne
Joki Ann-Kristin

Övertorneå

Mörtberg Tomas
Omark Knut
Kemppainen Roland

Pajala

Hammarstöm Ulrica
Gramner Leif
Kumpula Kostet Anna

Kiiruna

Niva Mirja
Thylin Ruth
Haara Hugo

Storfjord

Kultima Tuula

Viik Inga Pirita (1-10/2019)
Geir Eriksen (11-12/2019)

Kåfjord

Steinlien Even (1-10/2019)
Mo Björn Inge (1-10/2019)
Mo Lisa Katrine
Eriksen Einar

Nordreisa

Olsen Terje
Evanger Øyvind (1-10/2019)
Dyrstal Ragnhild (11-12/2019)

Tornio

Alatalo Hannu
Juntura Sari
Rauvala Kaisa

Varajäsen

Haara Marlène
Olsson Niklas
Wikberg Lars-Erik

Vedestig Tomas
Wälivaara Anders
Savilahti-Häggbo Inga

Johdet Åke
Lundholm Irene
Sköld Anita

Alatalo Sven-Ove
Niva Bengt
Stridsman Sten

Monlund Ilmar (1-10/2019)
Nielsen Anne-Marie (11-12/2019)
Skjelnes-Mattila Silja (1-10/2019)
Viik Inga Pirita (11-12/2019)

Solberg Rita (1-10/2019)
Fagerli Wenche (1-10/2019)
Pedersen Stian
Steinlien Even

Hestdal Sigrun
Bergset Olaug (1-10/2019)
Rundhaug Fred Erlend (11-12/2019)

Auniola Vilho
Pukero Päivi
Matilainen Reeta

Ylitornio

Mäki Kalevi
Vakkuri Vuokko

Angeria Jari
Knuuti Tommi

Pello

Aska Kalervo
Juuso Johannes

Kovalainen Anna-Mari
Oksman Johanna

Kolari

Nordberg Esa
Rundgren Oiva

Äkäslompolo Marko
Niittyrinta Tapio

Muonio

Niemelä Juha
Sinikumpu Petri (1-6/2019)
Hietala Kosti (7-12/2019)

Silén Sakari
Jauhojärvi Aki

Enontekiö

Alatörmänen Seppo
Rousu-Karlsen Elina

Kurkela Outi

HALLITUS

Hallituksen tehtävänä on toimia Tornionlaakson Neuvoston puitteissa tehtävän yhteistyön aktiivisena ja edistävänä voimana, vastata vuotuisesta toiminnasta ja sen seurannasta, sekä tarpeen vaatiessa, työryhmien asettamisesta. Hallitus on myös vastuussa taloudellisista kysymyksistä ja tiedottamisesta kunnille ja muille toiminnan piiriin lukeutuville. Neuvosto nimittää hallituksen, johon kuuluu yksi jäsen jokaisesta jäsenkunnasta. Hallituksen jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Perarne Kerttu Haaparannalta toimi hallituksen puheenjohtajana ja Sampo Kangastalo hallituksen varapuheenjohtajana ajalla 1.1.-11.6.2019. Vuosikokouksessa 11.6.2019 hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Eero Ylitalo Pellostä ja varapuheenjohtajaksi Hanne Braathen Storfjordista. Norjassa syksyllä pidettyjen vaalien jälkeen hallituksen jäsenet vaihtuivat.

Varsinaiset jäsenet

Tornio	Kangastalo Sampo
Ylitornio	Melaluoto Tapani
Pello	Ylitalo Eero
Kolari	Koivumaa Johanna / Tikkala Kristiina
Muonio	Peltonen Lasse / Rantakokko Katri / Enbuska-Mäki Laura
Enontekiö	Rantapelkonen Jari
Kiiruna	Nilsson Ann-Kristin / Selberg Gunnar
Pajala	Kumpula Kostet Anna / Gramner Leif
Övertorneå	Mörtberg Tomas
Haparanda	Kerttu Perarne / Tornberg Sven
Storfjord	Braathen Hanne / Geir Varvik
Kåfjord	Leiros Svein / Lyngstad Isaksen Eirik Bernt
Nordreisa	Øyvind Evanger / Nyvoll Hilde

Varajäsenet

Nousiainen Timo / Pelttari Pekka
Sainmaa Lauri, Kannala Teija / Kangas Markku
Laitamaa Kaisu
Möykkynen Nina-Maria
Silén Sakari / Huhtamäki Hannaleena
Eira Birgitta / Kultima Elli-Maija
Stridsman Sten / Vånsjö Dick
Larsson Jan / Hammarstöm Ulrica
Vedestig Tomas / Grape Robert
Westman Bengt
Jentoft Knut / Heiskel Inger
Rognli Ludvig / Pedersen Margrethe Britt
Bergset Olaug / Skjønsfjell Karl-Gunnar

Hallituksella on ollut vuoden 2019 aikana 6 kokousta:

- 8. tammikuuta Skype/etäkokous
- 12. maaliskuuta Pello, FI
- 14. toukokuuta Skype/Tornio, FI
- 30. elokuuta Skype/Tornio, FI
- 27. syyskuuta Skype/Haparanda, SE

- 2. joulukuuta Skype/Kolari, FI

Hallituksen kokouspöytäkirjat ovat arkistoituna ja saatavilla kansliasta.

KANSLIA

Toiminnanjohtaja vastaa vakinaisesta toiminnasta ja projektijohtamisesta. Talouspalvelut on ulkoistettu. Kanslia valmistelee hallituksen ja neuvoston kokoukset ja toteuttaa niiden päätökset. Kanslia vastaa kontakteista viranomaisiin, instituutioihin sekä yhteistyökumppaneihin.

Kanslian tehtävä Tornionlaakson Neuvoston jäsenkuntien välisessä hankeyhteistyössä on tiedottaminen ja aloitteiden tekeminen sekä rajakuntien välisen yhteistyön kasvun ja kehityksen edistäminen.

Uudeksi toiminnanjohtajaksi valittu Tuula Ajanki aloitti tehtävässä 1.6.2019. Marko Varajärvi jatkoi tehtävässä kesäkuun loppuun, kantaen päävastuun vuosikokouksen sekä matkailuseminaarin järjestämisestä.

TORNIONLAAKSON NEUVOSTON VUOSIKOKOUS 2019

Neuvoston vuosikokous pidettiin 11. kesäkuuta Haaparannalla. Vuosikokouksen yhteydessä seuraavana päivänä, 12. kesäkuuta pidettiin matkailuun liittyvä aamupäiväseminaari.

Tornionlaakson Neuvoston vuosikokouksen pöytäkirja on saatavilla Neuvoston kansliasta ja nettisivuilta.

POHJOISMAIDEN MINISTERINEUVOSTO

Tornionlaakson Neuvosto on Pohjoismaiden ministerineuvoston nimeämä julkinen rajayhteistyöelin. Tämä merkitsee, että Tornionlaakson Neuvosto voi saada taloudellista tukea raja-alueelliseen yhteistyöhön samaan tapaan kuin muutkin pohjoismaiset raja-alueet.

Ministerineuvosto on uusinnut raamisopimuksensa, joka tehdään rajayhteistyöelinten ja ministerineuvoston välillä. Sopimuskausi on kolmivuotinen vuosille 2018-2020. Raamisopimus toimii Tornionlaakson Neuvoston toimintasuunnitelman runkona.

Ministerineuvosto myönsi noin 700.000 SEK, eli noin 70 000 € operatiivista määrärahaa Tornionlaakson Neuvostolle vuonna 2019.

AKTIVITEETIT 2019

Tornionlaakson Neuvoston strategian toteuttaminen

Tornionlaakson Neuvosto päivittää strategisen toimintasuunnitelmansa vuosittain, toimintasuunnitelma 2019 – 2021 esiteltiin vuosikokouksessa 2019. Tärkein yksittäinen muutos on strategian kärkien tiivistäminen. Muutokset perustuvat käytännön työstä saatuihin kokemuksiin.

Läpäisevänä periaatteena on rajat ylittävä yhteistyö, joka siirrettiin pois yksittäisistä kärjistä Elinvoiman lisääminen on siirretty koko strategian kantavaksi päämääräksi / tavoitteeksi ja poistettiin myös yksittäisistä erillisistä kärjistä. Logistiikka on nostettu ensimmäiseksi kärjeksi. Logistiikkaan liittyvät kysymykset on ollut selvästi eniten tapetilla neuvoston työskentelyssä vv. 2016-2019. ”From the Bothnian Bay to the Arctic Sea – Northern Lights Corridor” kokoaa yhteen Tornionlaakson Neuvoston infrastruktuurin ja logistiikan kehittämiseen liittyvät painopisteet ja edunvalvonnan kärjet.

Syksyn 2019 aikana on käyty useita keskusteluita hankeyhteistyöhön liittyen. Tornionlaakson Neuvosto haluaakin jatkossa entistä enemmän panostaa rajat ylittäviin hankkeisiin ja näin aktiivisesti osallistua kehittämistoimintaan. Osallistumalla hankkeisiin joko partnerina tai ohjausryhmätyöskentelyn kautta, voidaan olla varmistamassa, että Tornionlaakson Neuvoston strategiaa noudatetaan mahdollisuuksien mukaan. Tornionlaakson Neuvostolla on myös erittäin merkittävä koordinoijan rooli. Aktiivisella osallistumisella varmistetaan, etteivät hankkeet tee päällekkäistä toimintaa ja resurssit saadaan hyödynnettyä parhaalla mahdollisella tavalla. Esimerkkinä tästä oli 14. elokuuta 2019 järjestetty hankkeiden koordinaatiopäivä, jonne kutsuttiin kaikki Tornionlaakson Neuvostolta rahoitusta hakeneet hankkeet. Paikalle kutsuttiin myös Interreg Nord -ohjelman rahoitusasiantuntijoita. Päivän antina oli ideoiden yhdistäminen ja arviointi ovatko hankeideat toteutuskelpoisessa vaiheessa. Tämäntapaiselle toiminnalle on tilausta, ja toimintaa tullaan jatkamaan myös tulevaisuudessa.

Tornionlaakson Neuvoston toiminta tehdään näkyväksi useissa eri medioissa, mm. kotisivut, facebook, twitter #tornionlaaksonneuvosto #tornedalsrådet

Pohjoismainen ministerineuvosto

Tornionlaakson Neuvosto osallistui Pohjoismaisen Ministerineuvoston kokoukseen Kööpenhaminassa tammikuussa 2019 sekä Raja-alueiden foorumiin Örnköldsvikissä syyskuussa 2019. Tornionlaakson Neuvosto pitää näitä kokouksia erittäin hyödyllisinä. Niiden kautta solmitaan uusia kontakteja muiden raja-alueiden kanssa, ja voidaan vaihtaa tietoa ja kokemuksia muiden projekteista ja kehittämisideoista.

AEBR (Association of European Border Regions)

Tornionlaakson Neuvosto on ollut AEBR:n vakituinen jäsen 1990-luvun lopulta lähtien. Tornionlaakson Neuvosto ja Bothnian Arc jakavat organisaation jäsenyyden ja niillä on yhteinen hallituspaikka ”Executive Committée”:ssa. Lisätietoa on saatavilla organisaation kotisivulta www.aebr.eu

Kärkihankkeet: edunvalvontaa myös kansallisella tasolla

Tornionlaakson Neuvoston strategisena tavoitteena on kytkeä yhteen jäsenkuntien edunvalvonta alueellisella ja kansallisella tasolla. Tämä toteutetaan kokoamalla yhteen jäsenkuntien päähankkeet Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Edunvalvonnan keskiössä ovat Lapin, Norrbottenin ja Tromssan kansanedustajat, maakäräjät, alueelliset toimijat, ministeriöiden poliittinen johto sekä keskeiset virkailijat.

Tornionlaakson Neuvosto on lähestynyt em. vaalipiirien kansanedustajia aina kun neuvostolla on asiakokonaisuus, joka vaatii kansallista huomiota esim. valtioiden budjettikäsittelyjen yhteydessä. Tämän tyyppinen toiminta on Tornionlaakson Neuvoston pysyvää toimintaa.

STRATEGIAN KÄRJET 2019

1. Infrastruktuurin kehittäminen

Strategian toteuttaminen vaatii kärkihankkeiden priorisointia ja jakamista lyhyen, keskitason ja pitkän aikavälin tavoitteisiin. Joulukuussa 2019 Tornionlaakson Neuvoston hallitus päätti perustaa infrastruktuurityöryhmän, jonka tehtävänä on priorisoida infrastruktuuriin liittyvät kärkihankkeet, sekä työstää edunvalvontasuunnitelma kaikkiin kolmeen maahan. Työryhmässä on jäseniä kaikista maista, ja näin saadaan kootusti tieto, miten viestintä ja edunvalvonta Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa tulee hoitaa.

Infrastruktuurityöryhmän jäsenet myös edustavat Tornionlaakson neuvostoa osallistuen seminaareihin, kokouksiin sekä muihin edunvalvontaan liittyviin tilaisuuksiin yhdessä toiminnanjohtajan kanssa.

Tornionlaakson Neuvosto siirsi vuonna 2018 ratayhteyksien edunvalvonnan painopisteen olemassa olevien rautatieyhteyksien edistämiseen. Tämä tarkoittaa olemassa olevan ratayhteyden Tornio-Narvik edistämistä. Siihen sisältyy Laurila-Tornio -radan sähköistämisen sekä TornioHaaparanta -logistiikkakeskuksen edistämistä. Laurila-Tornio -radan sähköistäminen on kirjattu 2019 Suomen hallitusohjelmaan.

Tornionlaakson Neuvoston kannalta Tornio-Kolari -yhteys on tärkeä ja sen sähköistäminen palvelisi laajasti Tornionlaakson matkailua ja teollisuutta, erityisesti kaivos- ja metsäteollisuutta. Rautatieyhteys Kolari-Kaunisvaara-Svappavaara-Narvik todettiin Rambollin raportin kannattavimmaksi ja järkevimmäksi Jäämerenradan vaihtoehdoksi.

Barents-rata (Barents banan) sisältyy Tornionlaakson Neuvoston ”From the Bothnian Bay to the Arctic Sea – Northern Lights Corridor” -käytävään.

From the Bothnian Bay to the Arctic Sea – Northern Lights Corridor -kuljetuskäytävä

Jäsenkuntien alueella on kaksi olemassa olevaa kansainvälistä tavaraliikennekäytävää Perämerenkaarelta Jäämerelle:

1. TornioHaparanda-Kiruna-Narvik
2. TornioHaparanda-Kolari-Enontekiö-Storfjord-Tromssa

Narvikin linkin liikennekäytävä koostuu sekä maantie- että raideliikennekäytävästä. Tromsaan menevän tavaraliikennekäytävä käsittää maantieteyhteyden Tromsaan ja rautatieyhteyden Kolariin. Kansainväliset liikennekäytävät muodostavat yhdessä kaksiahaaraisen vyöhykkeen TornioHaparandasta Jäämerelle ja kattavat kaikki liikennemuodot sekä kaikki Tornionlaakson neuvoston jäsenkunnat.

Northern Lights Corridor –nimellä pystytään edistämään jäsenkuntien edunvalvontaa, hankkimaan alueelle globaalia näkyvyyttä sekä kehittämään koko Tornionlaakson jäsenkuntien liikennejärjestelmää kaikkine liikennemuotoineen osana Euroopan Arktisen alueen yhteyksiä Eurooppaan ja maailmalle.

Tornionlaakson Neuvoston edunvalvonta kohdistuu rautatie- ja tievaihtoehtojen osalta seuraaviin hankkeisiin:

Rautatieyhteys Kemi–Tornio–Haaparanta–Kiiruna–Narvik

- Rautatieyhteys on olemassa oleva ja liikennöity ratayhteys ja suurin investointitarve Suomen osalta liittyy radan sähköistämiseen välillä Laurila-Tornio, reilu 10 miljoonaa euroa.
- Tämä ratayhteys liittyy myös Xianista Kouvolaan kautta TornioHaaparannalta Narvikiin ulottuvasta nk. Uudesta Silkkitiestä. Tornionlaakson Neuvosto on tehnyt edunvalvontatyötä Uuden Silkkitien osalta. –

Norjassa on tehty lopputyö koskien Jäämerenradan realistisuutta Kolarista Enontekiön kautta Skibotniin saakka. Jatketaan tähän liittyvää edunvalvontaa erit. Norjan edustajien kanssa.

Norjanliikennejärjestelmäsuunnitelman perusteella Norjassa tullaan selvittämään rataverkon ulottamista Fauskesta Tromssaan. Jatketaan tähän liittyvää edunvalvontaa erit. Norjan edustajien kanssa.

Valtatie 21 ja tieyhteys Tornio-Kilpisjärvi

Valtatie 21 ja tieyhteys Tornio – Kilpisjärvi tarvitsee tiemäärärahaa, jotta nykyinen osin kapea ja kuoppainen tieyhteys saadaan kuntoon erityisesti lisääntyneen rekkaliikenteen vuoksi. Tieyhteys kytkeytyy laajemmin E4-tiesuuteen välillä Oulu-Kemi-Tornio. Tieyhteyden tavara- ja henkilöliikenteeseen liittyvää edunvalvontaa on mahdollista tehdä yhteistyössä Oulun kaupungin kanssa, joka hakee kulttuuripääkaupungin asemaa vuodelle 2026.

Yhteistyötä on syytä tehdä myös Norjan pohjoisen tielaitoksen (Statens vegvesen, region nord) kanssa. Norjalaiset ovat ilmoittaneet olevansa kiinnostuneita suomenpuoleisen tieverkon (Vt 21:n)

uudistamiseen. Investointirahaa on varattu 60 miljoonaa euroa viiden vuoden aikana. Neuvosto on hallituksen johdolla työstänyt alueesta yhteisen kartan edunvalvonnan ja markkinoinnin tueksi, kartta valmistui alkuvuodesta 2019.

Raja-alueellinen hyöty

Tornionlaakson Neuvosto nimesi jäämeren radan ja läntisen reitin tärkeimmäksi edunvalvonta-asiaksi strategisessa toimintasuunnitelmassaan vuosille 2017-2019. Rautatie olisi yhdistänyt koko Tornionlaakson. Jäämeren radan läntinen linjaus seuraa historiallista kulku- ja kuljetusreittiä, jonka varrella on asutusta sen koko osuudella, ja joka merkitsee kuljetuspotentiaalia molempiin suuntiin. Läntinen reitti olisi ollut vaihtoehto, joka olisi kytkenyt yhteen Suomen, Norjan ja Ruotsin ainutlaatuisella tavalla. Arktisen alueen tiheimmin asutun, yhdessä noin miljoonan asukkaan, alueen muodostavat Perämerenkaari, Tornionlaakso ja Tromssan alue.

2. Yritys- ja matkailuyhteistyön lisääminen

Pohjoiskalotin Rajaneuvonta

Tornionlaakson Neuvosto on Rajaneuvonnan hallituksen/ohjausryhmän jäsen. Yhteistyö Rajaneuvonnan kanssa on hyvin rakentavaa ja jäsenkunnilla on mahdollisuus nostaa esiin rajaesteitä tai esittää kehittämissideoita, joita voidaan käsitellä Rajaneuvonnan kokouksissa.

Rajaneuvonta on tehnyt vuosien mittaan arvokasta työtä, joka hyödyttää rajan pinnassa asuvia jäsenkuntien asukkaita sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Tornionlaakson Neuvosto osallistui kahteen Pohjoiskalotin Rajaneuvonnan tilaisuuteen, 1.-2. lokakuussa Haaparannalla aiheena oli rajat ylittävä yritystoiminta ja viranomaisyhteistyö. Tromssassa 23.-24. lokakuuta käsiteltiin työvoiman kasvua Pohjoiskalotin alueella.

Väylänvartta tunturiin ja takaisin – Alkuperäinen Lappi (Along the River to the Arctic - Original Lapland), hankeyhtesityö

Original Lapland on 18 kuukautta kestävä yhteistyöhanke (2018-2019), jonka tarkoituksena on Tornionlaakson matkailuelinkeinon kehittäminen molemmiin puolin jokea. Yrittäjyydestä ja alueen mahdollisuuksista tiedottamalla ja rajanylitystä yhteistyötä lisäämällä haluamme olla mukana luomassa kestävästä kasvusta koko Tornionlaaksossa. Tornionlaakson toiminnanjohtaja on ohjausryhmän jäsen.

Hankeessa mukana olevat Leader-alueet ovat LLU Tornedalen 2020 (Haaparanta, Övertorneå, Pajala ja Kiiruna), Outokaira tuottamhan ry (Tornio, Ylitornio ja Pello) sekä Leader Tunturi-Lappi ry (Kolari, Muonio, Kittilä ja Enontekiö). Toiminta-alue kattaa koko jokilaakson molemmiin puolin rajaa. Hankkeen kesto on 1,5 vuotta (2018-2019). Outokairan budjetti on 195 000 €, Tunturi-Lapin 144 626 € ja Tornedalenin 169 999 €, eli yhteensä 509 625 €.

Hankkeen tavoitteena on muun muassa Tornionlaakson vahvistaminen vetovoimaisena matkailukohteena luonto- ja kulttuurielämyksiä etsiville matkailijoille. Tavoitteena on myös uusien yrittäjien saaminen alueelle sekä tapahtumien lisääminen ja kasvattaminen, mikä edesauttaa yhdistysten mahdollisuutta palkata lisää työntekijöitä, Tavoitteena on myös yritysten ja yhdistysten välisen yhteistyön lisääminen sekä Ruotsin että Suomen puolella rajaa ja sektorit ylittävän strategian laatiminen alueen reittien pitkäntähtäimen hoitoa ja ylläpitoa varten.

Hankkeessa toteutettujen aktiviteettien tarkoituksena on ollut muun muassa yrittäjyyteen kannustaminen: Katalysaattoritapaamiset, Tornionlaakson matkailuelinkeinon liiketoimintamahdollisuuksien esille tuominen filmin kautta. Yrittäjyydestä tiedottaminen: Yritysten, yhdistysten ja tulevien yrittäjien valmennus, opetuselokuvat yrityksen pyörittämisestä.

Rajanyliset kohtaupaikat: Yhteiset workshopit ja opintovierailut eri alueille, näkyvyyttä molemmissa maissa edistävät sähköiset yhteistyöfoorumit. Yhteinen tietotaito: Intressiryhmille tarkoitettu

konferenssi, jossa valotettiin nykytilaa, haasteita ja molemmissa maissa ilmeneviä tarpeita, opintomatka Pohjoiskalotille. Reittien kehittäminen: Strategiaryhmä, jossa on mukana kuntien, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin edustajia, kannustavia ja tiedottavia luentoja.

Hankkeen kohderyhmänä ovat matkailualan yrityksen perustamista suunnittelevat henkilöt, pienet matkailualan yritykset ja yhdistykset, jotka haluavat kehittää tuotteita tai tapahtumia.

Lisätietoa hankkeesta löytyy seuraavilta sivuilta:
www.tornedalen2020.se
<http://www.outokaira.fi/alkuperainenlappi/>
<https://originallapland.com/>

Northern lights route marathon

Tornionlaakson Neuvosto oli mukana tukemassa 500 km pituista 26. - 27. heinäkuuta Kilpisjärven ja Tornion välillä ajettua maratonpyöräilyä. Osanottajia oli 147 ja tapahtuma järjestettiin 35. kerran. Tie Kilpisjärveltä Muonioon oli hyvässä kunnossa. Muoniosta reitti kulkee Muotkavaaran kautta Äkäslompoloon ja seuraavana päivänä jatketaan Kolariin ja Väylänvarrentietä edelleen Pelloon ja siitä Aavasaksalle, josta ajetaan sillan ylitse Övertoneålle. Viimeinen pätkä HaaparantaTornioon ajetaan Ruotsin puolta.

3. Kulttuurin vahvistaminen

Kulttuurityöryhmä

Kaikki jäsenkunnat ovat edustettuna Tornionlaakson Neuvoston kulttuurityöryhmässä. Vuosittain Kulttuuristipendin ja historiankirjan kautta harjoitetaan jatkuvaa kulttuurinvaihtoa Norjan, Ruotsin ja Suomen välillä. Ryhmä on Pohjoismaiden ainoa kolmen maan yhteinen, kunnallisella tasolla säännöllistä yhteistyötä harjoittava ryhmä. Yhteistyö on jatkunut 30 vuotta.

Kulttuurityöryhmän ongelmana on kuitenkin ollut resurssien vähyys, joka on näkynyt vaikeutena vahvistaa ja kehittää kulttuuriyhteistyötä Tornionlaakson Neuvoston jäsenkuntien alueella. Strategian tarkastellessa kävi ilmi, että hyvin useat kehittämistarpeet koskettavat sekä kulttuuria että matkailua. Entistä enemmän puhutaan nimenomaan kulttuurimatkailusta, ja Tornionlaaksolainen kulttuuri ja perinteet ovat vielä tällä hetkellä paljolti jääneet hyödyntämättä matkailun tukena. Tästä syystä hallitus päätti joulukuussa 2019 laajentaa kulttuurityöryhmä vuodesta 2020 alkaen kulttuuri- ja matkailutyöryhmäksi.

Kulttuuristipendi 2019, kulttuurityöryhmä

Kansliaan oli viimeiseen hakupäivään, 31. tammikuuta, mennessä tullut 26 hakemusta. Kulttuurityöryhmä käsitteli hakemukset ja teki esityksen Tornionlaakson Neuvoston hallituksen

päätettäväksi. Kokouksessa 12.3.2019 hallitus linjasi, että stipendi tulee kytkeä Tornionlaakson Neuvoston strategian kärkiin.

Hallitus päätti jakaa kulttuuristipendit seuraavasti:
Kukkolan (Ruotsi) kotikyläyhdistys (Haaparanta), 10 000 SEK
Kaisa Maarit Erbuska (Suomen Pello) 10 000 SEK
Väyläfestivaali (Kätkäsuvanto, Muonio) 20 000 SEK
Putaan koulu (Tornio) 20 000 SEK

Tornionlaakson vuosikirja 2018-2019, kulttuuriryörymä

Tornionlaakson vuosikirjan julkaisulla on syvät juuret. Ensimmäinen vuosikerta julkaistiin jo 1963. Vuonna 1994 Tornionlaakson Neuvosto otti vastuun vuosikirjan julkaisemisesta, jonka jälkeen siitä tuli kaksikielinen niin, että artikkelit julkaistaan kirjassa sekä suomeksi että ruotsiksi. Kirja on merkittävä osa Tornionlaakson kulttuuriperintöä. Vuosikirjaa on otettu vastaan myös kirjastoissa, jolloin se on jäsenkuntien asukkaiden luettavissa.

Vuosikirjaa on työstetty vapaaehtoisvoimin. Se on osoittautunut yhä haasteellisemmaksi. Vuoden 2018 Tornionlaakson Neuvoston hallitus päätti myöntää vuosikirjan päätoimittajalle vuosipalkkion, jotta kirja saadaan julkaistua. Vuosikirjan 2018-2019 päätoimittajana on toiminut Titta Kallio-Seppä, joka siirtyi Oulusta Tornionlaakson museon amanuenssiksi syksyllä 2019.

Tornionlaakson pyhiinvaellusreitistö, hankeyhteistyö

Tornionlaakson Neuvosto jatkoi pyhiinvaellusreitteihin liittyvää yhteistyötään Tornion ja Haaparannan seurakuntien kanssa. Tavoitteena on saada pyhiinvaellukset osaksi seurakuntien toimintasuunnitelmia.

Maatalousministeriö myönsi Haaparannan seurakunnalle noin 150.000 kruunun avustuksen ”Haaparannan kunnan alueella sijaitsevan pyhiinvaellusreitistön kehittämiseen”. Hankkeessa kartoitettiin vastaavien pyhiinvaellusreitistöjen toimintaa ja kokemuksia. Hanke käynnistyi varsinaisesti 2018 ja päättyi syksyllä 2019.

Raja-alueellinen hyöty

Tornionlaakson pyhiinvaellukset - hankkeen tarkoituksena on rakentaa asteittain vaellusreitiverkosto Suomen, Ruotsin ja Norjan välille, TornioHaaparannalta Jäämerelle saakka. Hankkeen aikana rakennettavaa mallia ja hankittuja kokemuksia hyödynnetään muissa Tornionlaakson seurakunnissa.

Our Stories – Meidän tarinamme Revontulentien varrelta, hankeyhteistyö

Revontulentie on virallinen matkailutie, joka kulkee Suomen, Ruotsin ja Norjan läpi. Se alkaa Perämerenrannalta Haaparanta-Torniosta ja seuraa valtateitä E8 ja 99 Suomen ja Ruotsin puolta Kilpisjärvelle ja sieltä Norjan puolelle ja edelleen Storfjordin kautta Tromssaan.

Yhteinen kulttuuri ja historia ovat vahvasti esillä Revontulentientä, joka yhdistää Suomen, Ruotsin ja Norjan raja-alueet. Esimerkkinä tästä alueemme kuusi kieltä; Suomi, Ruotsi, Norja, Meänkieli, Kveeninkieli ja Saamenkieli. Myös paikallinen, uniikki kulttuurihistoria on tärkeä osa identiteettiämme. Kuitenkaan Revontulentien potentiaalia matkailutienä ei ole vielä täysin hyödynnetty.

Our Stories on rajat ylittävä projekti, joka pyrkii tuomaan tätä yhteistä kulttuuriperimää esille tarinoiden avulla. Tarinoita on kerätty pääosin vuoden 2016-2017 aikana alueen asukkailta ja vierailijoilta. Tarinoiden odotetaan lisäävän kiinnostusta Revontulentiehen ja koko rajanvartiseen alueeseen. Tarinat esitetään mm. musiikin, lyhytelokuvan sekä suullisen tarinankerronnan avulla.

Tarinoita kerrotaan kolmen pääteeman kautta, jotka ovat 1. Pohjoisuus (Northern) – joka kuvastaa pohjoista elämäntapaa ja identiteettiä, 2. Valon vaihtelu (Lights) sekä 3. Reitti (Route) – eli kotoa lähteminen ja paluu takaisin juurille.

Hankkeen 2018 yleisö tapahtumat keskittyvät syksyllä järjestettyyn Heart of a Business -seminaariin (18.-19.10.) ja Feel the Northern Lights Route -konserttiin Haaparannalla (18.10.) ja maaliskuussa 2019 Storslettissa sekä Experience Our Stories -näyttelyyn Tornionlaakson maakuntamuseolla (19.10.2018-6.1.2019). Näyttely koostui musiikista, lyhytelokuvasta sekä Lapin ammattikorkeakoulun ja Sverigefinska folkhögskolanin (Svefi) taideteoksista ja animaatioista. Tapahtumat houkuttelivat paikalle yhteensä yli 200 osallistujaa.

Hankkeessa on testattu erilaisia tarinamenetelmiä alueen asukkaiden ja yrittäjien kanssa, yhtenä esimerkkinä lokakuussa Norjan Storslettissa järjestetty Elävä tarinakirjasto -tapahtuma, jossa kuka tahansa saattoi "lainata" elävän kirjan. Elävä tarinakirjasto järjestettiin myös edellisenä vuonna Torniossa. Lisäksi työstettiin Tarinakirjaa, joka koostaa valitut noin 30 tarinaa yksien kansien väliin. Elokuussa julkaistiin kaksi CD:tä musiikkiyhtye JORDin ja Visa Nordican esittämänä. Samalla julkaistiin uudistettu ourstories.info verkkosivusto. Mediatilaisuus järjestettiin elokuussa Luulajassa.

Hanke päättyi vuoden kesäkuussa 2019. Tornionlaakson Neuvoston toiminnanjohtaja on hankkeen ohjausryhmän jäsen.

Hankeinfo:
Rahoittaja: Interreg Nord
Projektipäällikkö: Saira Puukko, Lapin ammattikorkeakoulu
Erityistavoite: Kulttuuri & Ympäristö
Kumppanit: Lapin ammattikorkeakoulu, Studio E-city Ky, Ihana! AS, JORD & Sverigefinska folkhögskolan
Kokonaisbudjetti: 1 123 608 EUR
Hankeaika: 1.8.2016 – 30.6.2019

Kts. <https://ourstories.info/>

4. Koulutusyhteistyön lisääminen

Koulutusyhteistyön lisääminen nähdään merkittävänä mahdollisuutena taata alueen nuorille vaihtoehto opintoihin omalta kotipaikkakunnalta. Alustavia keskusteluita ja uusia avauksia mm. digitaalisten yhteyksien hyödyntämisestä on käyty. Yhteistyön suunnittelua jatketaan edelleen.

TASA-ARVO

Tasa-arvonäkökulma on ollut mukana kaikissa toimenpiteissä. Jäsenkunnille osoitetuissa nimeämispöytäkirjoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota sukupuolten väliseen tasa-arvoon nimitysesityksiä tehtäessä.

TALOUS

Vuoden 2019 tulos oli -38 248 (23 810) kruunua verraten budjetoituun tulokseen 1 966 (1 966).

Oma pääoma 31-12-2019 oli 1 994 068 (2 032 317) kruunua.

Hallitus ja toiminnanjohtaja näkevät Tornionlaakson Neuvoston taloudellisen tilanteen erittäin hyvänä.

Tornionlaakson Neuvoston taloudellinen tulos sekä tila ilmenevät seuraavista tulos- ja tase-laskelmista, sekä tilinpäätöskommenteista:

TULOS

<i>Summat kruunuina</i>	<i>Kom</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Toiminnan tulot	1	2 002 051	2 066 989
Toiminnan kulut	2	-2 090 222	-2 073 399
Toiminnan nettokulut		-88 171	-6 410
Rahoitustulot	3	53 565	44 433
Korkomenot	4	-3 642	-14 213
Rahoitustuotto		49 923	30 220
Tulos rahoituserien jälkeen		-38 248	23 810
Vuoden tulos		-38 248	23 810

Tase

<i>Summat kruunuina</i>	<i>Kom</i>	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
-------------------------	------------	-------------------	-------------------

VASTAAVA

Käyttöomaisuus

Aineelliset hyödykkeet

Inventaarit	5	-	-
Käyttöomaisuus yhteensä		-	-

Lyhytaikaiset varat

Lyhytaikaiset saamiset	6	179 843	221 810
Lyhytaikaiset sijoitukset	7	719 483	714 961
Kassa ja pankki	8	1 378 680	1 323 756
Lyhytaikaiset varat yhteensä		2 278 006	2 260 527
VASTAAVAA YHTEENSÄ		2 278 006	2 260 527

VASTATTAVAA (Oma pääoma ja velat)

Oma pääoma

Tasapainoitettut ylijäämät	9	2 032 316	2 008 507
Vuoden tulos		-38 248	23 810
Oma pääoma yhteensä		1 994 068	2 032 317

Velat

Lyhytaikaiset velat	10	283 938	228 210
Velat yhteensä		283 938	228 210
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		2 278 006	2 260 527

Kirjanpitoperiaatteet ja tilinpäätöskommentit

Summat kruunuina jos ei toisin ilmoiteta

Yleiset tilinpitoperiaatteet

Tornionlaakson Neuvosto on kuntayhtymä ja sen on siten seurattava kunnallislaisissa määrättyä tilinpitolakia (20418:597).

Arviointiperusteet ym.

Vastaavat on laskettu hankinta-arvoonsa, ellei muuta ole mainittu alla.

Tulojen tilitys

Saadut jäsenmaksut, kansallinen rahoitus ja EU-tuet tilitetään ajalle jolloin ne on saatu kustannuksia vastaten.

Saatavat

Tulot on yksilöllisen erittelyn perusteella merkitty saatavaksi merkityllä erällä.

Saatavat ja velat ulkomaan valuutassa

Saatavat ja velat ulkomaan valuutassa on laskettu tasepäivän kurssin mukaan.

Käyttöomaisuuden poistoperiaatteet

Suunnitellut poistot perustuvat alkuperäisiin hankinta-arvoihin ja hankinnan laskettuun elinikään. Arvonvähennykset tehdään pysyvien arvonalennusten yhteydessä.

Seuraavia poistoajoja käytetään:

Aineelliset hyödykkeet

Inventaarit

3 ja 5 vuotta

Lyhytaikaiset sijoitukset

Lyhytaikaisetsijoitukset arvioidaan vuosilityslain mukaisesti alhaisimman hankinta-arvon mukaan sekä todellisen arvon mukaan

Kom 1	Toiminnan tuotot	2019	2018
Jäsenmaksut		1 249 828	1 250 000
Pohjoismaiden Ministerineuvoston projektirahoitus		731 510	763 877
Valuuttavoitot		20 713	53 112
		<hr/>	<hr/>
		2 002 051	2 066 989
<i>Jäsentulot jaettuna jäsenkunnittain</i>			
Enontekiö		58 848	58 502
Haparanda		144 055	144 060
Kolari		79 967	79 431
Kiruna		67 399	67 398
Kåfjord		61 325	61 478
Muonio		63 576	63 619
Nordreisa		91 802	90 865
Pajala		104 165	103 936
Pello		76 262	76 626
Storfjord		58 503	58 428
Tornio		274 612	275 233
Ylitornio		82 810	83 424
Övertorneå		86 504	87 000
		<hr/>	<hr/>
		1 249 828	1 250 000

Kom 2	Toiminnan kulut	2019	2018
Henkilöstökulut		-1 098 778	-999 580
Materiaali ja ulkopuoliset palvelut		-341 696	-353 379
Muut ulkopuoliset kustannukset		-649 748	-720 440
		<hr/>	<hr/>
		-2 090 222	-2 073 399
Työntekijöitä keskimäärin		1	1

Kom 3	Rahoitustulot	2019	2018
Korkotulot		4 929	-
Valuuttakurssivoitot		48 636	44 433
		<hr/>	<hr/>
		53 565	44 433

Kom 4	Rahoituskulut	2019	2018
Korkomenot		-472	-1 130
Muut rahoituskulut		-3 170	-13 083
		<hr/>	<hr/>
		-3 642	-14 213

Kom 5 Inventaarit

	2019	2018
<i>Hankinta-arvot yhteensä</i>		
Vuoden alussa ja lopussa	106 850	106 850
	<u>106 850</u>	<u>106 850</u>
<i>Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä</i>		
Vuoden alussa ja lopussa	-106 850	-106 850
	<u>-106 850</u>	<u>-106 850</u>
Poistosuunnitelman mukainen jäljellä oleva arvo vuoden lopussa	-	-

Kom 6 Lyhytaikaiset saamiset

	2019	2018
Jäsensaamiset	101 451	108 346
Muut saamiset	78 392	93 846
Ennakkomaksut	-	19 618
	<u>179 843</u>	<u>221 810</u>

Kom 7 Lyhytaikaiset sijoitukset

	<i>Kirjanpidollinen arvo</i>	<i>Markkina-arvo</i>
Korkoa tuottavat arvopaperit	723 426	719 483

Kom 8 Kassa ja pankki

	2019	2018
Pankkitili	1 378 680	1 323 756
	<u>1 378 680</u>	<u>1 323 756</u>

Kom 9 Oma pääoma

	<i>Balanserat resultat</i>
Tase edellisvuoden päättyessä	
	2 032 317
Vuoden tulos	-38 248
Vuoden lopussa	<u>1 994 068</u>

Kom 10 Lyhytaikaiset velat

	2019	2018
Hankintavelat	-	55 250
Muut velat	62 475	59 918
Kertyneet henkilöstövelat	85 841	55 587
Muut siirtovelat	135 622	57 455
	<u>283 938</u>	<u>228 210</u>

2020-04-22

Eero Ylitalo
Hallituksen puheenjohtaja
Pello kommun

Tuula Ajanki
Toiminnanjohtaja

Sampo Kangastalo
Tornion kaupunki

Sven Tornberg
Haparanda kommun

Tapani Melaluoto
Ylitornion kunta

Tomas Mörtberg
Övertorneån kunta

Kristiina Tikkala
Kolarin kunta

Leif Gramner
Pajalan kunta

Laura Enbuska-Mäki
Muonion kunta

Gunnar Selberg
Kiirunan kunta

Jari Rantapelkonen
Enontekiön kunta

Geir Varvik
Storfjordin kunta

Bernt Eirik Isaksen Lyngstad
Kåfjordin kunta

Hilde Nyvoll
Nordreisan kunta

Roland Kemppainen
Tornionlaakson Neuvoston puheenjohtaja

Tilintarkastuskertomus on annettu 2020-

Tapio Kostet
Auktorisoitu tilintarkastaja

Tapio Raappana
Auktorisoitu tilintarkastaja, CGR